

**POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM –
ZASADY OCHRONY WIZERUNKU DZIECKA
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 19 IM. MIESZKA I
W BIAŁYMSTOKU**

BIAŁYSTOK, 2024

Każdy człowiek, nawet ten najmłodszy, ma prawo do ochrony swojego wizerunku. Gwarancję ochrony tego prawa stanowią zarówno polskie ustawy takie jak kodeks cywilny, kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych, jak i Konwencja o prawach dziecka.

I. Podstawy prawne - przetwarzania wizerunku w szkole

Ochrona danych osobowych:

- RODO – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w przypadku swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 ze zm.).
- Ochrona danych osobowych – Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. (Dz.U. 2018 poz.1000)

Prawo cywilne i autorskie:

- Prawo autorskie – Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. (Dz.U. 1994 nr 24 poz.83)
- Kodeks cywilny – Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 (Dz.U. 1964 nr 16 poz.93)

Prawo rodzinne i konsumenckie:

- Kodeks rodzinny i opiekuńczy -Ustawa z 25 lutego 1964 r. (Dz.U.1964 nr 9 poz.59)
- Konstytucji RP – Ustawa z 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. 1997 nr 78 poz. 483)

Prawo oświatowe:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz.U. 2016 poz.59)
- Ustawa z 7 września 1991 r. (Dz.U.1991 nr 95 poz.425)

Wizerunek a ochrona danych osobowych

Wizerunek ucznia (zdjęcia nagrania wideo) stanowi daną osobową w rozumieniu art. 4 pkt 1 RODO, ponieważ umożliwia bezpośrednią identyfikację osoby fizycznej.

W przypadku wizerunku ucznia niepełnoletniego administratorem danych jest szkoła a zgodę na przetwarzanie wyrażają rodzice lub opiekunowie prawni.

Zadania szkoły (środki ochrony):

- obowiązkowe uzyskanie wyrażnie dobrowolnej i świadomej zgody rodziców lub opiekunów prawnych na przetwarzanie wizerunku ucznia,
- zapewnienie możliwości wycofania zgody w dowolnym momencie bez negatywnych konsekwencji dla ucznia,
- stosowanie procedur usuwania lub anonimizacji wizerunku na żądanie (realizacja prawa do bycia zapomnianym),
- określenie celu i zakresu przetwarzania wizerunku w klauzulach informacyjnych.

Wizerunek a kodeks cywilny

Kodeks cywilny art.23 i 24 Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 (Dz.U. 1964 nr 16 poz.93)

Art. 23 KC wymienia wizerunek jako jedno z dóbr osobistych podlegających ochronie niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Wizerunek jest uznawany za dobro osobiste człowieka podlegające ochronie prawnej niezależnie od wieku osoby (również wizerunek ucznia). Obejmuje dostrzegalne cechy fizyczne tworzące wygląd danej osoby i pozwalające na jej identyfikację.

Zadania szkoły (środki ochrony):

- usunięcie zdjęć ze strony szkoły na żądanie zainteresowanego.

Wizerunek a Ustawa o prawach autorskich i prawach pokrewnych

Art. 81 ust.1 i 2 Ustawy z dnia 4 lutego 1994 o prawie autorskim i prawach pokrewnych reguluje zasady rozpowszechniania wizerunków kontekście praw autorskich. Rozpowszechnianie wizerunku wymaga zgody osoby na nim przedstawionej. W przypadku uczniów i pełnoletnich

zgodę wyraża rodzic lub opiekun prawny. Rozpowszechnianie oznacza udostępnienie wizerunku w jakikolwiek sposób aby nieograniczony krąg osób miał do niego dostęp (np. strona internetowa szkoły media społecznościowe gazetki szkolne).

Zadania szkoły (środki ochrony):

- uzyskanie pisemnego zezwolenia na rozpowszechnianie wizerunku ucznia od rodziców/opiekunów prawnych (wyjątki: wizerunek osoby powszechnie znanej zarejestrowany w związku z pełnieniem funkcji publicznej - osoba znana odwiedzająca szkołę, osoba stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie krajobraz publiczna impreza),
- oddzielenia zgody na przetwarzanie danych osobowych (RODO) od zgody na rozpowszechnianie wizerunku (prawo autorskie)

Wizerunek a Kodeks rodzinny i opiekuńczy

Art.95 & 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego: „Władze rodzicielska obejmuje w szczególności obowiązek i prawo rodziców do wykonywania pieczy nad osobą i majątkiem dziecka oraz do wychowania dziecka”; art.98 &1 „Rodzice są przedstawicielami ustawowymi dziecka”

Zadania szkoły (środki ochrony):

- obowiązek weryfikacji przez szkołę kto sprawuje władzę rodzicielską i jest uprawniony do wyrażenia zgody,
- obowiązek uwzględnienia postanowień sądu ograniczających władzę rodzicielską w kontekście zgody na wykorzystanie wizerunku dziecka,
- obowiązek uzyskania pisemnej zgody rodziców lub opiekunów prawnych na upowszechnienie wizerunku dziecka na szkolnej stronie internetowej w mediach społecznościowych czy materiałach promocyjnych,
- przestrzeganie prawa rodziców do kontroli publikowanych materiałów z wizerunkiem dziecka i możliwości wycofania zgody w dowolnym momencie,
- obowiązek powiadomienia obojga rodziców o planowanych wydarzeniach podczas których będzie rejestrowany wizerunek dzieci,
- prowadzenie przez szkołę rejestru zgód wraz z informacją o zakresie władzy rodzicielskiej,
- natychmiastowe usunięcie wizerunku dziecka w przypadku sprzeciwu jednego z rodziców posiadających władzę rodzicielską.

Wizerunek a Ustawa Kamilkowa

Ustawa z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (znowelizowana w 2023 roku) Dz.U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm. – art. 22b, art. 22c. nakłada na szkołę obowiązek wprowadzania standardów ochrony małoletnich, wymaga opracowania procedur bezpieczeństwa.

Zadania szkoły:

- opracowanie szczegółowych procedur weryfikacji osób mających dostęp do wizerunku uczniów,
- wprowadzenie zasad dotyczących wykorzystania wizerunków w mediach społecznościowych szkoły.

II. Wizerunek dzieci w szkole

Szkoła przestrzega i monitoruje przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych małoletnich.

1. Wizerunek - definicja i zakres

Wizerunek to obraz człowieka (czyli różne cechy fizyczne jego wygląd w tym zarówno twarz sylwetka czy nawet ubiór) sposób utrwalony. Wizerunek pozwala rozpoznać zidentyfikować daną osobę i jest nośnikiem informacji o tej osobie.

Formy statyczne: fotografia klasowa, zdjęcia z wydarzeń szkolnych, portrety, szkice artystyczne wykonane przez uczniów.

Formy dynamiczne: nagrania z akademii szkolnych, filmiki promocyjne, animacje z wizerunkiem ucznia.

Formy dźwiękowe: nagrania głosu (na przykład z występów wokalnych), charakterystyczne wypowiedzi identyfikujące ucznia.

2.Rejestracja wizerunku: celowość, bezpieczeństwo

Utrwalanie, przetwarzanie, używanie, publikowanie wizerunku dziecka znajdującego się na zdjęciu, rysunku, nagraniu bądź na jakimkolwiek nośniku musi być dokonywane rozważnie i ostrożnie. Działania tego rodzaju są dopuszczalne wyłącznie w celu celebrowania sukcesów dziecka, dokumentowania działań i funkcjonowania Szkoły Podstawowej nr 19 im. Mieszka I w Białymstoku, przy zachowaniu bezpieczeństwa dzieci.

1) Przed rejestracją:

- określenie celu przetwarzania wizerunku,
- weryfikacja zgód rodziców/opiekunów,
- ustalenie w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, którego rodzice/opiekunowie nie wyrazili na to zgody, aby nie utrzymywać/publikować jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych,.
- przygotowanie odpowiedniego sprzętu szkolnego.

2) W trakcie rejestracji:

- poszanowanie godności, prywatności uczniów,
- uwzględnienie uczniów bez zgody na fotografowanie,
- unikanie sytuacji mogących naruszyć godność dziecka oraz sytuacji wykluczenia ucznia, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany/publikowany,
- informowanie uczniów o celu wykonywanych zdjęć.

3) Po rejestracji:

- bezpieczne przechowywanie i wykorzystanie materiału,
- transfer zdjęć na zabezpieczone urządzenie szkolne,
- kontrola dostępu do zgromadzonych materiałów.

3.Zasady publikacji zdjęć w przestrzeni publicznej i internecie

Upublicznienie wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) na stronie/materiałach promocyjnych Szkoły itp. wymaga pisemnej zgody rodziców/opiekunów dziecka oraz ustnej zgody dziecka na użycie jego wizerunku w określonym kontekście.

Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda opiekunów dziecka nie jest wymagana.

- 1) Weryfikacja zgód (upewnienie się, że każdy uczeń na zdjęciu ma zgodę na publikację w konkretnym medium).
- 2) Selekcja materiału (wybór zdjęć przedstawiających uczniów w pozytywnym kontekście edukacyjnym, rezygnacja z publikacji zdjęć dzieci, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich rodzice/opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po odejściu ze szkoły).
- 3) Edycja i anonimizacja (modyfikacja zdjęć w celu ochrony tożsamości uczniów bez zgód, unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z nazwiska - podpisywanie imieniem, wyjątek stanowią sytuacje, kiedy opiekun wyraża pisemną zgodę).

4.Rejestracja wizerunku przez osobę z zewnątrz/podmiot zewnętrzny

- 1) Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub kamerzyście) zadbamy o bezpieczeństwo dzieci i młodzieży poprzez:
 - zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych,
 - zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,
 - niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika szkoły,
 - poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych oraz dzieci, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnienie się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.
- 2) Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów prawnych dziecka nie jest wymagana.

5. Rejestrowanie wizerunków dzieci do prywatnego użytku

- 1) Rejestrowanie wizerunku małoletnich przez ich opiekunów na cele prywatne jest dozwolone i nie wymaga zgody opiekunów innych dzieci biorących udział w wydarzeniu.
- 2) Personel placówki informuje opiekunów dzieci o konieczności uzyskania zgody opiekunów dzieci, a także innych osób dorosłych, na wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zarejestrowanych przez opiekunów materiałów przedstawiających wizerunki małoletnich i osób dorosłych.
- 3) Publikowanie ww. wizerunków w mediach społecznościowych jest możliwe tylko w razie uzyskania zgody opiekunów małoletnich i dorosłych utrwalonych na zdjęciu, filmie czy nagraniu głosowym.

6. Zasady rejestracji wizerunku dzieci przez osoby trzecie i media

- 1) Uzyskanie zgody dyrekcji (media i osoby trzecie muszą zgłosić chęć rejestracji wydarzenia szkolnego, wymagane jest formalne uzyskanie zgody dyrektora szkoły)
- 2) Weryfikacja dokumentacji (przedłożenie danych wnioskodawcy oraz uzasadnienie potrzeby rejestracji)
- 3) Zgoda rodziców (szkoła weryfikuje pisemne zgody rodziców na rejestrację wizerunku ich dzieci, bez zgód rodziców/prawnych opiekunów rejestracja wizerunku nieletnich jest niedopuszczalna)
- 4) Zakres ochrony:
 - personel nie może samodzielnie wyrażać zgody na rejestrację wizerunku uczniów,
 - zabronione jest kontaktowanie mediów z uczniami czy ich rodzicami oraz udzielanie informacji o dzieciach,

-w celu realizacji materiału medialnego dyrekcja może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń szkoły dla potrzeb nagrania; dyrekcja podejmując taką decyzję poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie szkoły dzieci.

7. Zasady w przypadku niewyrażenia zgody na rejestrowanie wizerunku dziecka

- 1) Jeśli dzieci, rodzice lub opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, należy respektować ich decyzję.
- 2) Wyrażenie zgody przez jednego z rodziców, przy sprzeciwie drugiego rodzica (jeśli oboje mają pełnię praw rodzicielskich) uniemożliwia przetwarzanie wizerunku dziecka.
- 3) Wychowawca klasy wskazuje osobie utrwalającej wydarzenie, wizerunek którego dziecka nie może być utrwalany.
- 4) Rejestr zgód wraz z informacją o zakresie władzy rodzicielskiej przechowywane są w teczkę wychowawcy.

8. Przechowywanie zdjęć i nagrań

- 1) W celu rejestrowania wizerunków dzieci używany jest aparat szkolny.
- 2) Materiały zawierające wizerunek dzieci przechowywane są w miejscu niedostępnym dla osób postronnych
 - nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez Szkołę,
 - nośniki będą przechowywane przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji i/lub okres ustalony przez szkołę w polityce ochrony danych osobowych.
- 3) Materiałów elektronicznych zawierających wizerunki dzieci nie można przechowywać na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive).
- 4) Jeżeli zdjęcia lub nagrania zostały wykonane przy użyciu prywatnych urządzeń rejestrujących (tj. telefony komórkowe, aparaty fotograficzne, kamery) należących do pracowników szkoły, muszą być usunięte z nich niezwłocznie po przeniesieniu ich na zabezpieczone nośniki.

III. Ochrona wizerunku dzieci utrwalanych poprzez system monitoringu

- 1) Ochrona wizerunku dzieci utrwalanych poprzez system monitoringu odbywa się na zasadach określonych w regulaminie jego funkcjonowania.
- 2) Regulamin funkcjonowania monitoringu w placówce precyzuje zasady udostępniania nagrań podmiotom zewnętrznym.

IV. Prawa uczniów i rodziców w kontekście wykorzystania wizerunku

Szkoła szanuje i przestrzega praw rodziców/opiekunów prawnych wynikających z RODO w kontekście przetwarzania danych, tj:

- prawa do ich sprostowania, usunięcia lub ograniczenia przetwarzania,
- prawa do przenoszenia danych,
- prawa do sprzeciwu wobec przetwarzania,
- prawa do wycofania zgody w dowolnym momencie.